ספרא — פרשה ז

[א] "ישראל" – אלו ישראל. 'גר' – אלו הגרים. "הַגֵּר" – לרבות נשי הגרים. "בישראל" – לרבות נשים ועבדים.

[ב] אם כן למה נאמר "איש איש"? להביא את העכו"ם שהם נודרים בנדרים ובנדבות כישראל. "אשר יקריב קרבנו לכל נדריהם ולכל נדבותם אשר יקריבו לה' לעולה" – אין לי אלא עולה. מנין לרבות את השלמים? תלמוד לומר "נדריהם". מנין לרבות את התודה? תלמוד לומר "נדבותם". מנין לרבות את העופות והמנחות והיין והלבונה והעצים? תלמוד לומר 'נדריהם' "לכל נדריהם", 'נדבותם' "לכל נדבותם". אם כן למה נאמר "אשר יקריבו לה' לעולה"? פרט לנזירות, דברי ר' עקיבא [גירס' הגמרא ריה"ג]. אמר לו ר' יוסי הגלילי [גירס' הגמרא ר"ע] אפילו אתה מרבה כל היום אין כאן אלא עולה בלבד. "לרצנכם" – אין כופים את הצבור על כרחו. "תמים זכר בבקר בכשבים ובעזים" – תמות וזכרות בבהמה ואין תמות וזכרות בעופות. יכול שיבש גפה ושנחטט עינה ושנקטע רגלה? תלמוד לומר (ויקרא א, יד) "מן העוף" – ולא כל העוף.

[ג] "...אשר בו מום" – אין לי אלא מום קבוע. מום עובר מנין? תלמוד לומר "כל אשר בו מום".

[ד] "לא תקריבו" – אם משום בל תשחט, הרי בל תשחט אמור למטה. הא אינו אומר "לא תקריבו" אלא משום בל תקדיש.

[ה] מכאן אמרו המקדיש בעל מום למזבח עובר משום חמשה דברים: משום בל תקדיש ומשום בל תשחט ובל תזרק את הדם ובל תקטיר את החלב ובל תקטיר מקצתו ר' יוסי בר' יהודה אומר אף משום בל תקבל את הדם. "כי לא לרצון יהיה לכם" – מלמד שאין מרצין.

[ו] "ואיש" (ס"א איש) – היחיד מביא שלמי נדבה ואין הצבור מביא שלמי נדבה.

[ז] או אינו אומר "ואיש" (ס"א איש) אלא להוציא את השותפים... כשהוא אומר 'איש' (ס"א ואיש), לרבות את השותפים. הא מה אני מקיים "ואיש" (ס"א איש)? – היחיד מביא שלמי נדבה ואין הצבור מביאים שלמי נדבה.

[ח] "כי יקריב..שלמים" – מנין לרבות את העולה? תלמוד לומר "נדר". מנין לרבות את התודה? תלמוד לומר "נדבה". מנין לרבות את היולדות ואת הנזירות? תלמוד לומר "לפלא". מנין לרבות חטאת ואשם? תלמוד לומר "זבח שלמים". מנין לרבות את המעשר? תלמוד לומר "בבקר" "בצאן". מנין לרבות את הולדות ואת התמורות? תלמוד לומר "או בצאן".

[ט] "תמים יהיה לרצון" – מצות עשה. מצות לא תעשה מנין? תלמוד לומר "כל מום לא יהיה בו". נפל מן הגג ונשתבר, יכול יהא עובר עליו? תלמוד לומר "כל מום לא יהיה בו" – אל תתן בו מום.

[י] מכאן אמרו בכור שאחזו דם, אפילו מת – אין מקיזין בו את הדם, דברי ר' יהודה. וחכמים אומרים יקיז ובלבד שלא יעשה בו מום. ואם עשה בו מום הרי זה לא ישחט אליו. ר' שמעון אומר, אף על פי שעושה בו מום.

[יא] "עורת" – בין סומא בשתי עיניו, בין סומא אפילו בעינו אחת. "שבור" מה תלמוד לומר? לפי שנאמר (ויקרא כא, יט) "שבר רגל או שבר יד", שיכול אין לי אלא שנשברה ידו או נשברה רגלו, מנין לרבות שבר זנב? תלמוד לומר "או שבור". יכול שאני מרבה שבר צלע? תלמוד לומר "שבר יד או שבר רגל" – מה אלו מיוחדים שמומם בגלוי ואין חוזרים, יצא שבר צלע שאין מומו בגלוי.

[יב] "חרוץ" – ריס של עיניו שניקב, שנפגם, ושנסדק. שפתו שניקבה, ושנפגמה, ושנסדקה. חיטיו: החצונות שנפגמו ושנגממו ופנימיות שנעקרו. ר' חנניה בן אנטיגנוס אומר אין בודקין מן המתאימות ולפנים, אף לא המתאימות.

[יג] "יבלת" – זה בעל יבלת. "גרב" – זה החרס. "ילפת" – זה חזזית מצרית. כאן לא נאמר "דק ותבלול" ולהלן לא נאמר "יבלת". מנין ליתן את האמור בבהמה באדם ואת האמור באדם בבהמה? תלמוד לומר "גרב" "גרב" לגזירה שוה. "ילפת" "ילפת" לגזירה שוה.